

FOTO RENÉ LOUMAN

Het simpele plezier van wandelen op Buitenzorg

Wie aandachtig een wandeling over Buitenzorg maakt, wordt voortdurend verrast. Elk uur, elke dag, elk seizoen en ieder jaar weer. Neem de tijd; de snelste route is niet altijd de gelukkigste.

Het begint al bij binnenkomst, direct achter de hoofdingang ligt de Jan Hoekseluin of Tuin Nul. Die algemene tuin ligt er steeds weelderiger bij, mede dankzij de verzorging door de mensen van het algemeen werk. In 2017 kregen we nog een 1e prijs van de Bond van Volkstuinders voor de mooiste entree van alle Amsterdamse volkstuinparken. Alle wandelpaden met bloemige namen als Acacialaan of Rozenlaan zijn hier al sinds het ontstaan van Buitenzorg in 1917.

Na een flinke regenbui vormen sommige stukken van de wandelpaden een soort wasstraat, en daar zit je niet per se op te wachten, maar toch. Dat jungle-gevoel, waar kom je dat nog tegen in Amsterdam?

We kijken om ons heen en we verwonderen ons – ja, leuke huisjes, maar de tuinen, dáár gaat het om. We belanden op een rotonde met een beeld in het midden, elders in deze tuinkrant leest u daar meer over. Dit is het Ketjenplantsoen, vernoemd naar de zwavelzuurfabriek Ketjen, die zich in 1900 in Amsterdam Noord vestigde. Het Ketjenplantsoen ondergaat de laatste jaren een transformatie, met name die van de borders. Natuurlijke padjes zijn her en der aangebracht, en aan een meer duurzame beplanting wordt gewerkt.

Tijdens of na een wandeling kun je hier ook even uitpuffen, om je heen kijken of voor je uit staren. Wegdromen misschien. Dat kan op één van de banken in het Ketjenplantsoen, waarvan er drie zijn vernoemd naar een invloedrijke Buitenzorger van weleer. Op een nabijgelegen veldje wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een paddenpoel, in een teruggevonden vijver. Lopen we nog iets verder dan zien we de contouren van een klassieke fabriek opdoemen: de 'wolkenfabriek'. Als er fotografen of filmers op het tuinpark komen, willen ze vaak die fabriek als achtergrond. Het maakt een zoemend geluid. 'Word je niet gek van dat gezoem?' Nee hoor, daar wen je wel aan. Een volgende keer wandelen we hier weer, en dan zien we iets heel anders.

Buitenzorg ligt aan de bijzonderste straat van Amsterdam. **3**

'De toekomst van Buitenzorg, daar gaat het me om.' Gesprek met Joke van der Helm. **5**

Als je De Verhalentent van Geert binnenstapt, waan je je in het sprookje van het grote circus. **8**

De jacht op de stippen van het lieveheersbeestje. Natuurlijk Tuinieren op Buitenzorg. **9**

'Ik vind een praatje over de heg wel leuk.' Merik in gesprek met Nina Dirksen. **11**

BLAD Na moeilijke tijden waarin de wereld stil lag door Corona, zoals ook onze vereniging, maken we een doorstart. Met onze tuinen zelf is gelukkig niets mis, die trokken zich alle ongemak niet aan en de meeste staan er stralend bij. Zoals bekend heeft onze tuinkrant wel geleden en is enige tijd niet verschenen, maar er is nu een nieuw begin gemaakt. We verzamelden een aantal interessante, sappige, of ontroerende bijdragen. De oude naam van de krant, "de 99", voldeed niet meer en gaat nu verder onder de naam BLAD. Wel zien we veel vertrouwde namen van schrijvers, columnisten en cartoonisten. Veel kijk- en leesvreugd toegewenst namens de redactie en medewerkers van een nieuw BLAD.

Tuin 78, een bevlogen project

2015, de tempel in aanbouw

Wie op de Buitenzorg kent het tempeltje op tuin 78 niet, met zijn organische vormen en de gouden piek op het dak. Deze markante constructie is een project van Alex Oudeman.

Nadat in 2006 de goedkeuring is afgegeven kon Alex met de bouw beginnen. Met het idee hiervoor liep hij al tien jaar rond en nu kon hij ermee aan de slag. Dat het een bijzonder gebouw is geworden wordt wel bewezen door de aandacht dat het heeft gegenereerd in de loop der jaren. Naast een interview met hem door Marianne Jeuken in het Buitenzorgkrantje van voorjaar 2015 is er een reportage gemaakt door AT5 en zijn er twee artikelen verschenen in stadsbladen.

Na enige jaren aan de bouw gewerkt te hebben is er een pauze in de afwerking ontstaan van inmiddels enkele jaren. Ondanks dat er nog geen ramen in zitten heeft het gebouw er niet noemenswaardig onder geleden. Dat toont wel aan hoe goed dit ontwerp is doordacht. De tuin is in die jaren wel aardig “natuurlijk” geworden. Inmiddels heeft Alex besloten dat dit

project niet meer door hem zelf verder afgemaakt kan worden en heeft hij besloten het over te dragen. Het bestuur heeft het voortouw genomen om het te behouden en het (tijdelijk) over te nemen. Het gebouw is onlangs getaxeerd en er is voor de tuinders van Buitenzorg gelegenheid geweest om ideeën in te dienen voor welke bestemmingen er mogelijk kunnen zijn. Het bestuur zal hieruit een keuze maken waarna de bouw verder afgemaakt zal worden. Zeker is in ieder geval dat dit bijzondere gebouwtje voor de toekomst behouden moet en zal blijven.

Gert (tuin 3)

De tuin, zeven jaar later

Een bijzondere creatie

We kijken allemaal met veel bewondering naar het bouwwerk van Alex, wat het meeste heeft van een stenen burcht waarop hij een bijzonder tempeltje heeft gezet. De mooie koepel en de prachtige raambogen zijn met grote zorgvuldigheid met de hand gevormd. De kern van dit tuinhuis is achthoekig waardoor het een ronde uitstraling krijgt, en symbolisch is gebaseerd op een spiritueel getal van harmonie. Omdat het nooit is afgemaakt vraagt het nu om zijn vervolmaking. Zo ben ik er van overtuigd dat als wij de handen ineenslaan er een bijzondere creatie voor de toekomst bewaard blijft. De vraag is nu wat voor doel wij gaan geven aan dit gemeenschapshuis. Ik zoek deze bestemming in de creatieve én spirituele sfeer, en neem een voorbeeld aan de fraaie verhalentent die Geert heeft opgezet, en dankzij zijn grote inzet iedere derde zondag van de maand druk wordt bezocht.

Het is een goed voorbeeld van “de hengstenbron”, uit het oude Athene, wat ooit een ontmoetingsplaats was voor poëzie, het vertellen van verhalen en waar politieke ideeën hun gestalte kregen. Kortom een plaats waar men gedachten kon uitwisselen en waar werd gedebatteerd. Zo bedacht ik dat het directe schrijven van Simon Vinkenoog ook hier goed tot zijn recht kan komen. En stel ik voor om in deze ruimte één of twee keer per maand een klus te beginnen voor de tuinders en

de liefhebbers van het geschreven woord. Hier kunnen wij ook de buurt bij betrekken.

Ook is deze ruimte uitermate geschikt voor een groep mensen die samen willen schilderen en tekenen naar de natuur. Met vele bankjes rondom, bekleed met gekleurde kussentjes om op te zitten, kunnen we ook ideeën gaan bespreken die het biologisch tuinieren bewust maken. En dan natuurlijk ook de maatschappelijke thema's bij de polarisatie van rechten en democratie, die ons land steeds meer verdelen in arm en rijk.

Hier in het Alex Huisje kunnen wij elkaar inspireren in alle voorspoed en veranderingen die het leven voor ons in petto heeft. Samen meedenken en doen bevordert zeker de gemeenschapsgeest.

Als het huisje klaar is, voor deze en andere nog niet genoemde bestemmingen, stel ik voor dat Alex in eigen persoon dit huisje komt openen met zijn verhaal, over de doordachte opzet van zijn bouwkundige en harmonische maatgetallen, waarin dit bijzondere bouwwerk in alle jaren van hard werken tot stand is gekomen.

Dit is mijn pleidooi voor het Alex Huisje, met de wens dat iedereen hier iets terug kan vinden als creatieve bron voor zichzelf en ontmoeting plaats voor velen.

Emmy (tuin 26)

Tekenclub Buitenzorg

Sinds begin april 2022 komt om de week op zaterdag een klein groepje Buitenzorgers bij elkaar in Tuin Nul, om elkaar (en andere bereidwilligen) met potlood, houtskool, pastel of aquarel te vereeuwigen. In sessies van 15 minuten wordt zittend of staand geposeerd. Hoewel ze nog lang niet op elkaar uitgekeken zijn, is het altijd leuk als er ook door anderen geposeerd wordt, en dat gebeurt dan ook regelmatig. De ambitie voor de lange termijn is om zoveel mogelijk tuinders vast te leggen en dan met de resultaten in het volgende seizoen een ludieke tentoonstelling in te richten. Ben je op zaterdag op de tuin en wil je ook wel een keer geportretteerd worden? Kom dan even kijken of we er zijn. Meestal beginnen we om een uur of drie, op het terras voor het Verenigingsgebouw of achter de boom in het Vinkenoog Theater. Is er niemand? Dan de week erna nog een keer proberen! Hierbij een bescheiden indruk van de resultaten.

Els getekend door Jeepee

Edith getekend door Hans

Het late Voorjaar

Ze las over een humanitaire ramp
Die er nog niet was maar naderde
De droogte in de hoorn van Afrika
En ook, las ze dat nou gisteren
Dat het grondwaterpeil in Holland zakt
En zakt en zakt.
Ze vult een gieter,
de regenton is nog half vol
Maar morgen komt de regen
De tuin heeft het zo nodig
De gieter is van dof licht metaal
Ze denkt aan een gebombardeerde fabriek
En mensen die er schuilen, huiverend, opeen gepakt
Dat voedsel schaars en duur gaat worden
Wie haalt het graan, wie stopt geschiedenis

Voorzichtig geeft ze al haar zaaigoed water
De bonen, mais, de prei, de kolen krijgen nog wat meer

Ze zal een veld met rogge zaaien
Dat hielp niet echt, maar is toch een daad.

Gerrit

COLOFON

Medewerkers Simone Carlier, Nina Dirksen, Wietske Hellfrich, Henne Hogeweg, René Louman, Gerrit Mol, Gert van Mossel, Edith Ringnalda, Emmy de Ruyter, Peter Schat, Merik van der Torren, Martin van der Veen, Han van der Waerden

Fotografie Nina Dirksen, René Louman, Merik van der Torren, Martijn de Vries, Mónica Waalwijk de Carvalho

Strooigoed Bill Bodewes

Speciale dank aan Anne-Marie Prillewitz, Edith Ringnalda, Han van der Waerden

Eindredactie (a.i.) Martin van der Veen

Vorm & productie Tom Blits

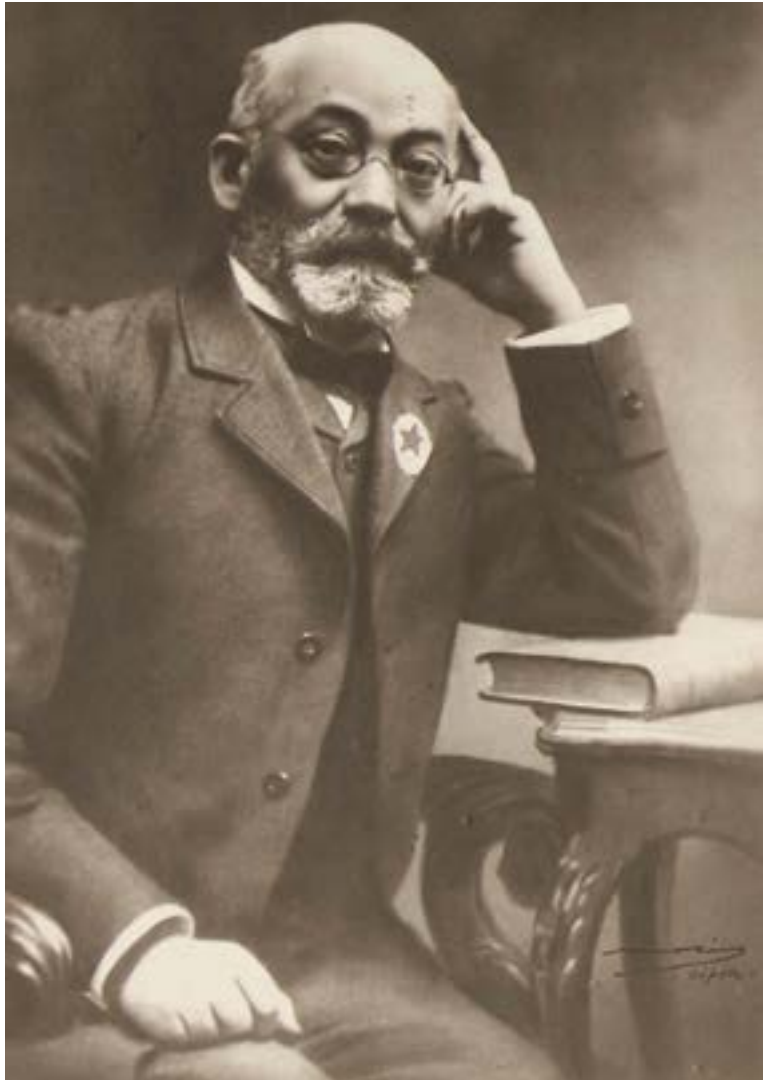
Druk After Press Group BV

Tuinpark Buitenzorg
Zamenhofstraat 41
1022 AC Amsterdam

website: www.tuinparkbuitenzorg.nl
e-mail algemeen: info@tuinparkbuitenzorg.nl
e-mail redactie: blad@tuinparkbuitenzorg.nl

© Tuinpark Buitenzorg, september 2022

Buitenzorg ligt aan de bijzonderste straat van Amsterdam

Hoeveel redenen zouden er zijn, om de Zamenhofstraat de bijzonderste straat van Noord te vinden, misschien wel van heel Amsterdam?

Door Peter (tuin 47)

Ten eerste zit er zowel ‘straat’ als ‘hof’ in de naam. In een stadsdeel waarin de voorkeur voor straatnamen duidelijk uitgaat naar vogels en gereedschap is Zamenhof een vreemde eend in de bijt. Ten tweede, heeft u wel eens op een plattegrond de loop van de Zamenhofstraat gevolgd? Geen straat die zo kronkelt, her en der de weg afsnijdt en met U-bochten andere wegen kruist. Die vanaf de Vogelkade, langs Vogeldorp via een stukje Ketjenweg een verborgen rondje draait, om bij de Nieuwendammerkade het voor gewone burgers verboden terrein van Albemarle op te slingeren en uitmondt in vele doodlopende straatjes en rondwegen. Ten derde, ons tuinpark ligt eraan, en wel op nummer 41. Wie op een kaart zoekt, vindt ook nog een nummer 43. Precies, dat is ook ons clubhuis. Maar andere oneven nummers? Die zijn er gewoonweg niet. Bijzonder is het, dat iemand ooit moet hebben gedacht, we beginnen de Zamenhofstraat niet met nummer 1, maar met 41! Wie dat ook was, die had waarschijnlijk de Plaatijzerweg in zijn hoofd, want zo heette de straat vanaf het allereerste begin, 1917, het jaar waarin ook Buitenzorg werd gesticht. Aan de overkant van de straat verrees het jaar erop een ‘semi-permanente’ wijk om de hoge woningnood te lenigen: Vogeldorp. Huizen zonder fundering op heipalen, maar ‘drijvend’ op een betonnen plaat. Zo semi-permanent, dat men de straten nummerde om maar geen namen te hoeven verzinnen. Aan het begin van de wijk kwamen een badhuis – mannen en vrouwen moesten op verschillende dagen onder de douche - en een politiebureau annex Brandweerkazerne Z. Het politiebureau ging in 1921 al dicht maar de brandweer bezette tot 1960 het karakteristieke gebouw dat nu de Stichting Noordjes Kinderkunst herbergt. En het badhuis heeft tegenwoordig het Museum Amsterdam-Noord onder de pannen. Plaatijzerweg viel niet erg in de smaak, qua naam. Op 6 juni 1948 besloot de Amsterdamse gemeenteraad de straat naar Ludoviko Lazaro Zamenhof te noemen. Een

Zamenhof, die in het Esperanto de voornamen Ludoviko Lazaro droeg. (Foto: Wikimedia Commons)

De Plaatijzerweg anno 1926, met clubhuis, badhuis en brandweerkazerne. (Foto: Wikimedia Commons)

bijzonder besluit en daarmee de vierde reden Zamenhofstraat de bijzonderste straat van Noord te noemen. Zamenhof werd op 15 december 1859 geboren in Bialystok, nu in het oosten van Polen maar toen liggend in de provincie Litouwen van het Russische tsarenrijk. Op 14 april 1917 overleed hij in Warschau. Nooit was hij in de buurt van Vogeldorp geweest, zelfs niet in Nederland, wat het vernoemen van een straat intrigerend maakt. Hij sprak evenmin Nederlands. Wel Duits, Russisch, Jiddisch, Pools, Frans, Latijn, Grieks, Hebreeuws en Engels. Een talenwonder dus. In ons land had hij zich verstaanbaar kunnen maken met de internationale kunsttaal die hij zelf construeerde: Esperanto. Waarom besloot de gemeenteraad hem te eren met een straatnaam? We weten dat in dat jaar van 31 juli tot 5 augustus het 21e ‘kongreso de Sennacieca Socio Tutmonda’ in Amsterdam plaatsvond. Dit 21e congres van de Wereldwijde Niet-Nationale Vereniging, zoals de vertaling uit het Esperanto luidt, trok 1219 Esperantisten. Kortom, een gebeurtenis met impact op de stad, dat tot uitdrukking kwam in het invoeren van een tijdelijk speciaal poststempel.

Het Vrije Volk van 4 augustus 1948 laat hier enig licht over schijnen. De krant toont een ANP-foto van de Deen M. Jacobsen, voorzitter van de Internacia Fervojista Esperanto Federacio, die achter een versierde kathedier bij een straatnaambord met daarop Dr. Zamenhofstraat enige plichtplegingen verricht. Het bord zit op de zijmuur van de Graaf Willem Lodewijkschool die op de plek stond van het huidige Brederodecollege aan de Meeuwenlaan. De club van Jacobsen was in 1909 opgericht door spoorwegarbeiders. Hun lijfspreuk: La spuroj konektas la landojn, Esperanto la popoloj (De sporen verbinden de landen, Esperanto de volkeren). Na de Tweede Wereldoorlog kwamen ze voor het eerst weer bijeen in 1948 in Amsterdam. De vernoeming van een straat naar hun held gaf dit soort van heroprichtingscongres glans.

Het rooie dorp

Was er een link met Vogeldorp? Zou kunnen, de bijnaam van het buurtje was niet voor niets ‘het rooie dorp’ omdat er zoveel socialisten en communisten woonden. Groepen die affiniteit toonden met de universele kunsttaal Esperanto. De taal bood arbeiders aller landen mogelijkheden zich te verenigen en zorgde voor gelijkheid. Voor alle sprekers is Esperanto immers een ‘tweede’ taal en de taal onder de knie te krijgen kost allen evenveel moeite. Onder totalitaire regimes gedijen zulke gedachten slecht.

Vader Mordechai voelde dat goed aan. Na de verhuizing van het gezin naar Warschau en de twee jaar waarin zoon Zamenhof in Moskou was om medicijnen te studeren, bleek vader al diens voorstudies met betrekking tot de kunsttaal te hebben verbrand. De jonge Zamenhof moest zijn gedachten opnieuw uitwerken, misschien werd zijn Esperanto 2.0 daardoor wel beter dan het eerste, wie zal het zeggen. Vanwege de beladenheid van zijn arbeid, publiceerd hij over zijn ‘internationale taal’ onder het pseudoniem: dr. Esperanto, ‘hij die hoopt’. In nazi-Duitsland en communistisch Rusland werd Esperanto verboden. De na de Eerste Wereldoorlog opgerichte Volkerenbond – voorloper van de Verenigde Naties - poogde het als voertaal in te voeren. Dat werd door de Fransen geblokkeerd. Zij verkeerden in die jaren nog in de illusie dat hun ‘plus belle langue’ de nieuwe wereldtaal zou worden.

Neutraal Moresnet

Er was één land met Esperanto als officiële voertaal: Neutraal Moresnet. Dat piepkleine postzegeltje ten zuiden van Vaals, hoewel met 344 hectare wel iets groter dan bijvoorbeeld Monaco of de Pauselijke Staat, ontstond door een grensconflict na afloop van de Napoleontische tijd. Op 10 januari 1920 is het bij België gevoegd en werd het Vierlandenpunt op de Vaalserberg het Drielandenpunt zoals wij dat nu kennen. Over Neutraal Moresnet, dat een belasting- annex gokparadijs werd, waar prostitutie welig tierde en de sterke arm uit één veldwachter bestond die niemand op kon pakken omdat het land geen gevangenis had, maar boeven wel stokslagen kregen, is ook een smakelijk verhaal te vertellen. Wellicht een volgende keer? In 1906 werd het plan gesmeed Neutraal Moresnet de eerste Esperantostaat te maken, onder de naam Amikejo (‘plaats van vriendschap’). In de Eerste Wereldoorlog ging ook die droom aan gruzelementen. Voor tuinders nog een leuke tip: wie wil weten waar het lag, moet op satellietfoto’s van Google eens kijken naar dat Drielandenpunt bij Vaals. Het groen in de driehoekige taartpunt die naar het zuiden loopt, steekt af ten opzichte van de vegetatie in de vroegere buurlanden. De natuur houdt de herinnering aan dit bijzondere Esperantoland een eeuw na de inlijving bij België nog altijd in stand. Wij Buitenzorgers kunnen Zamenhof gerust als inspirator zien. Zoals hij zelf zou zeggen: ‘Respektu miajn ideojn, vi ne bezonas lerni novan lingvon de mi!’ (Hou mijn gedachtegoed in ere, dan hoeven jullie van mij geen nieuwe taal te leren!)

Bestrijd het onkruid: EET HET!

Japanse Duizendknoop, wat is het en wat kun je ermee?

Zie hier hoe ongelooflijk zijn groeikracht is!

De plant behoort tot de familie van de duizendknoop (polygonaceae). Tot deze familie behoren ook oa. perzikkruid, boekweit, adderwortel, waterpeper, rabarber, en alle zuring soorten (veld-, schapen-, ridder-, etc). De Japanse duizendknoop is een diep wortelende vaste plant met lange, holle stengels van een halve tot 3m. lang met zijtakken en bladeren van 5 tot 12 cm groot. In de winter sterft de plant bovengronds af. In maart en april schieten de, enigszins rood groene, scheuten snel de grond uit. De stengel is opgebouwd uit holle delen waartussen zich de knoop bevindt, waaraan zich een zijtak en een blad bevinden. De plant bloeit in augustus en september met pluimen van crème-witte bloemen.

Invasieve exoot

De Japanse duizendknoop is een invasieve exoot die van oorsprong uit Japan komt en hier als tuinplant terecht is gekomen. De Leidse verzamelaar Philipp Franz von Siebold heeft deze plant meegenomen naar Nederland. De Japanse duizendknoop heeft een enorme groeikracht en groeit met gemak door straten en funderingen heen. Veel gemeentes zijn daarom de strijd met deze plant aangegaan, maar deze be-

hoort tot de top 100 van meest invasieve exoten ter wereld. Het enige wat helpt is de plant uitputten. Wat dat betreft kunnen wij als wildplukkers daar goed bij helpen door de jonge scheuten steeds te plukken en te eten.

Bestrijding

Vele methoden zijn uitgetoetst om deze exoot te bestrijden. Sommige gemeenten hebben varkens ingezet: de Bonte Bentheimer. Deze dieren eten alleen van de duizendknoop als er geen andere lekkere hapjes voorhanden zijn zoals eikels. De Japanse bladvlo, zelf een exoot, zuigt vocht uit de bladeren. Het is nog de vraag hoe succesvol zo'n beestje zal zijn om de grote staken aan te vallen. Overleven ze hier de winter wel? Doen ze zich niet te goed aan landbouwgewassen? Een andere manier is om de bodem te verhitten of kokend water over de wortels uit te gieten. Of afdekken met plastic folie zodat de wortels afgesloten worden van licht en water. Dat moet wel jaren volgehouden worden.

Hoe dan ook: gooi materiaal van de Japanse duizendknoop nooit in de groenbak, altijd bij het restafval.

De Japanse duizendknoop is in het voorjaar eetbaar. De jonge scheuten kunnen geoogst worden zolang de stengel knakt als je deze breekt. De stengel is dan nog niet verhard en zowel zoet als hartig goed te verwerken. Je kan de Japanse duizendknoop net zo gebruiken als rabarber. De smaak komt enigszins overeen, al vind ik de duizendknoop zelf iets zachter van smaak en structuur. Van de scheuten kan je goed jam, compote of siroop maken en verwerken in taarten. Ook hartig is de duizendknoop prima te gebruiken. Door de scheuten even in bouillon te koken wordt dit een prima bijgerecht. De wat dikkere scheuten kunnen zowel zoet als hartig worden gevuld.

Recepten

Japanse Duizendknoop frambozen crumble

Ruime bos jonge Japanse duizendknoop scheuten
Zelf geplukte of diepvries-frambozen
2 zakjes vanillesuiker
1 eetlepel suiker
Voor de crumble:
200 gr suiker
200 gr bloem
200 gr ijskoude boter
snufje zout

Was de duizendknoop en haal alle blaadjes en topjes eraf. In stukjes snijden en mengen met 2 zakjes vanillesuiker en de frambozen. Doe het geheel in een beboterde ovenschaal en strooi er nog wat suiker over. Meng de ingrediënten voor de crumble en knijp de boter in de droge ingrediënten tot je losse korrels deeg krijgt. Die strooi je over de duizendknoop met de frambozen. Bak 35 minuten op 200 graden in de oven.

Duizendknoop cannelloni

(Recept van Meret Bissegger)
Vaak worden de jonge stengels van de Japanse duizendknoop als rabarber klaargemaakt. Dit is eens een ander recept met de dikkere stengels.

Ingrediënten

6 dikke Duizendknoop stengels
1-2 el zonnebloemolie
100 gr zachte kaas (bijvoorbeeld Ricotta)
40 gr kleingehakte walnoten
1 el kleingesneden kraailook
zout
peper
nootmuskaat

Bereiding

Gebruik het onderste deel van de stengels, die zijn het makkelijkste te vullen. Schil de stengel. Snij de stengel aan beide kanten van de knoop door. Deze kun je samen met het dunnere deel verwerken tot compote. Bestrijk de stengels met de olie. Verwarm de oven voor op 190 graden. Maak een mengsel van de rest van de ingrediënten en vul die in een spuitzak. Vul de stengels, leg ze in een ovenschaal en bak ze 10-15 min in de voorverwarmde oven. Natuurlijk kun je met de inhoud eindeloos variëren: met vis of juist zoet. Genoeg mogelijkheden om zelf lekker te experimenteren. Eet smakelijk!

Vele handen ...

Zowel het Verenigingsgebouw, als de Winkel/het magazijn en Café Mol waren na tien jaar hard toe aan groot onderhoud. Na enkele dringende oproepen van het Bestuur meldde zich een bescheiden, doch fanatieke groep vrijwilligers. Dit vers gevormde V-team stortte zich vol overgave op de diverse renovatie- en schilder werkzaamheden.

De buitenkant van ons geliefde clubhuis werd als eerste onder handen genomen. De deuren werden gerenoveerd, er werd geklopt, geboord, geschaafd en geschuurd, waarna het geheel strak in de lak werd gezet. Daarna was het interieur aan de beurt. Nadat alles was uitgeschrobd en geboend werden plafond, balken en muren fris wit geschilderd. De vloer kreeg een nieuwe laag grijze betonverf. Als laatste werden spinnenwebben en petanque-sporen van de winkel en Café Mol verwijderd. Het potdekselwerk, een verwijzing naar de inmiddels monumentale stijl van de Vogeldorp-huizen, kreeg een verse teercoating, afgemaakt met een wit gebeitste lijst. Het resultaat mag er zijn. Maar dat is slechts een deel van het verhaal. 'Want weet u wat ik nou het leukste vind?' aldus een medewerker van het V-team. 'Dat iedereen zo blij is met wat we gedaan hebben. En je krijgt ook nog eens allemaal leuke complimentjes uit onverwachte hoek. Dat geeft zo veel voldoening!' Wilt u ook complimentjes en blijde hoofden? De kozijnen van de ramen van het clubhuis zijn nog steeds in slechte staat, dus die moeten nog. Wie o wie?

Joke van der Helm werd in 1973, als jongste in een gezin van zes kinderen, geboren in Stompwijk, een oud dorpje boven Den Haag. Het was een zeer traditioneel, katholiek gezin. “Mijn moeder was de dochter van de bakker en toen ze trouwde moest ze stoppen met werken. Mijn vader was een hele intelligente man, maar was wat autistisch en teleurgesteld in het leven. Van oorsprong was hij schipper op de binnenvaart, later stapte hij over op de vrachtwagen.” “Er was altijd muziek in huis. Mijn moeder speelde, samen met haar tweelingzus, op feesten en partijen. Zij speelde van alles: gitaar, orgel, accordeon, hoorn, en ze zong. Mijn vader zong ook, vooral Gregoriaans. De hele familie zat bij de fanfare. De vraag op mijn achtste was dan ook niet óf ik mee wilde spelen, maar wát ik wilde spelen.”

“Ik koos voor trompet maar kreeg een bugel, dat lijkt op een trompet maar in tegenstelling tot de trompet kan je er in een fanfare niet genoeg van hebben. Het was een jonge, leuke ploeg mensen. We organiseerden concerten in het dorp. Maar in die tijd werd ik ook ziek: Pfeiffer. Van mijn zestiende tot achttiende had ik last van luchtweginfecties.”

Boekhouder

“Als enige van de zes kinderen heb ik me enorm afgezet, vooral tegen mijn vader, die nogal bepalend was. Ik besefte jong: ‘Deze strijd win ik niet’, en ben op mijn achttiende het huis uit gevlucht. Ik ging samenwonen in Den Haag en heb toen verschillende administratieve baantjes gehad, tot ik bij ANWB-Travelcom terecht kwam. Het was een heel jong bedrijf. Ik heb daar een beetje mijn studententijd ingehaald, die ik niet had gehad. Echt een wilde tijd. Daar werkte ook een gepensioneerde Shell-boekhouder. Hij heeft me het vak van boekhouder en controller geleerd. Het heeft me gevormd, in die zin dat ik boekhouder ben geworden door het te doen. Het was niet mijn wens, maar door het te doen ben ik op een manier naar organisaties en bedrijven gaan kijken dat ik pas begrijp hoe die werken als ik de boekhouding ken.”

“In 1997 ben ik naar Amsterdam gegaan. Er was geen reden, ik wilde dat gewoon. Ik had toen wel last van een flinke depressie en werkte even niet. Toen ben ik gaan klimmen. Op van die klimmuren. Later ben ik ook rotsen gaan beklimmen, en buitensportactiviteiten gaan begeleiden. Nepal kende ik al, en de bergen daar vond ik echt te gek. Ik heb er alle trails gedaan. Via een vriend kwam ik namelijk bij de reisorganisatie Shoestring terecht, en later kon ik als reisbegeleider met een open ticket naar Nepal toe. Daar werkte ik dan een tijdje, totdat ik weer terug wilde en het jaar erop ging ik weer en weer, en weer. Door dat verre reizen, tegenwoordig absoluut not done meer, ben ik Nederland wel meer gaan waarderen.”

“December ‘99 kreeg ik een vaste baan op kantoor bij Shoestring en kon ik later een huis in Vogeldorp kopen. Dat was liefde op het eerste gezicht. Nu zou ik het niet meer kunnen kopen, maar toen was het nog heel betaalbaar. In 2003 overleed mijn moeder heel plotseling. Een mokerslag voor ons allemaal en met name voor mijn vader. Hij leefde nog ruim tien jaar, zichzelf verbazend dat de aarde maar doordraaide zonder mijn moeder.”

“Na een paar jaar kwamen er op kantoor problemen. We hadden al overname na overname meegemaakt, en de laatste was mij er één teveel. Vervolgens kreeg ik ook nog een longontsteking, waar ik niet goed bovenop ben gekomen. Vervolgens kreeg ik nog twee longontstekingen eroverheen, waardoor ik een jaar heb thuisgezeten. Daarna op het werk werd ik gewoon aan de kant gezet, dat ik ziek was werd niet geloofd.”

Theater

“Via mijn straatorkest, Toeters & Bellen, kwam ik in aanraking met theater. Het orkest heeft een directe link met de Dogtroep. Zo ben ik stages gaan lopen bij een aantal theaterproducenten. Dat was hard werken voor weinig geld. Ik begreep toen dat mensen allemaal vechten voor hun eigen begroting, zonder het totale plaatje te kennen. Knokken voor een paar honderd euro. Wat ik daarbij lastig vond, was dat als je aan de één geld geeft, het bij een ander weggehaald moet worden.”

“Tijdens een zware productie had ik iemand nodig om op te kunnen bouwen. Ik heb toen Martin van der Veen gevraagd om me te helpen. En later ook met de volkstuin

FOTO MARTIJN DE VRIES

Gesprek met Joke van der Helm, onze voorzitter sinds oktober 2019

‘De toekomst van Buitenzorg, daar gaat het me om’

trouwens. Ik wilde heel graag een tuin, maar niet alleen. Ik heb me in 2010 ingeschreven en in 2013, na twee niet-toegewezen tuinen, was het zover.”

“Wist ik veel dat Buitenzorg zo’n gemeenschap was, we wilden gewoon een tuin. Ik herinner me de eerste namiddag in oktober nog heel goed. Marianne Jeuken kwam langs met een fles wijn. Kennismaken, kletsen. De dag erna kwam er weer iemand anders. Wát een gezelligheid. We gleden er met boter en suiker in.”

“Omdat ik twee keer lang ziek ben geweest, heb ik op mijn veertigste bewust besloten om drie dagen in de week te werken. Boekhouden is niet mijn hobby, maar ik kan het goed en het betaalt de hypotheek. Zeven jaar werkte ik via een administratiekantoor bij verschillende theaters in Amsterdam. Vijf jaar geleden ben ik daarmee gestopt en ben ik bij het Holland Festival gaan werken. Wederom voor drie dagen per week, behalve de maanden juni en juli, dan werk ik meer dan fulltime. Het is een fijne organisatie met leuke collega’s en mooie voorstellingen.”

“Dat ik me in 2019 kandidaat stelde als voorzitter, komt omdat ik mee wil werken aan het voortbestaan van Buitenzorg. Niet alleen voor mijn eigen hachie, maar ook voor de bewoners van de stad Amsterdam vind ik het heel belangrijk dat plekken als Buitenzorg bestaan. Het bestuur vond mij geschikt en tijdens de ALV in oktober 2019 werd ik tot voorzitter verkozen.”

800 zienswijzen

“Kort na mijn aantreden verscheen de Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid van de gemeente, en daar kreeg ik het in de zomer en herfst van 2020 gelijk erg druk mee. Het heeft ons echt maanden gekost om alles te lezen, te overleggen, te schrijven, de politiek te informeren et cetera. Samen met Martin van der Veen hadden we toen in de kantine een soort hoofdkwartier. Het was zoveel informatie, en we moesten een grondige reactie formuleren. Meerdere mensen hebben toen meegedacht en ons

Lees verder op pagina 6

Vervolg van pagina 5

geadviseerd over hoe we onze zienswijze het best konden aanvliegen. Er zijn uiteindelijk ruim 800 zienswijzen ingediend bij de gemeente. In november 2020 bleek dat ze met welgeteld nùl daarvan iets hadden gedaan. Kostte het ons weer heel veel tijd om daar weer op te reageren.”

“De komst van nieuwbouw in de buurt hangt al geruime tijd in de lucht. Al in september 2019 ben ik in overleg gegaan met de projectleider van het Hamerkwartier. Via Martin Goosens ben ik bij hem en zijn team langs geweest op zijn kantoor om te vertellen over wat Buitenzorg is en doet. Ze hadden geen idee. Later hebben we met hem nog een ronde op Buitenzorg gelopen.”

“Je kan wel zeggen: ‘We willen het niet’, maar ik kan en wil het ook niet tegenhouden. Er is woningnood, er zijn steeds meer mensen en die zijn allemaal op zoek naar een huis, dus ik heb er begrip voor. Het is alleen jammer dat er destijds besloten is voor een verdichte stad en niet voor verbreding, zoals Floor Milikowski in haar boek ‘Van wie is de stad?’ heeft beschreven.”

Waterzuivering

“Als bestuur vergaderen we één keer per maand. Verder hebben we ook regelmatig vergaderingen met de Bond en de Noordelijke tuinparken. Waar ik tegenaan loop is dat veel regels niet duidelijk zijn. Er zijn zoveel reglementen en regels, en die zijn op allerlei verschillende plekken te vinden. Veel van die regels zijn ook niet zo handig, vind ik. Er komt een nieuw reglement vanuit de Bond. Maar dat kost tijd. Gelukkig bepalen we op Buitenzorg ook heel veel zelf.”

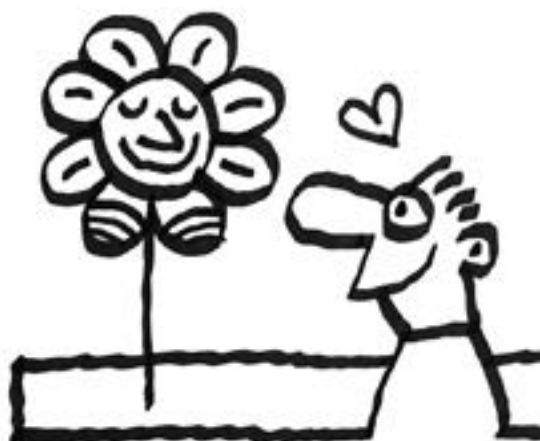
“Er worden hier oplossingen bedacht die je op andere tuinen niet hebt. Zoals bijvoorbeeld een waterzuivering met behulp van waterplanten in plaats van riolering. Groen Links en de Partij van de Dieren zijn al eens langs gekomen om dat te bekijken. Dat meer Amsterdammers gebruik willen maken van groen en natuur is logisch, er komen immers meer inwoners bij, maar de toon van de Groenvisie uit 2020 ten opzichte van die van 2005 is echt veranderd. Het is nu heel kleinerend.”

“Dat Buitenzorg geen twintig procent van het tuinpark openbaar hoeft te gaan maken, en dat we geen torenhoge huur gaan betalen, is mooi, maar we moeten niet vergeten dat er ondertussen ook twee parken helemaal worden opgeheven. Op onze wachtlijst staan nu ruim 200 aspirant-leden. Dat is voor nummer 200 een wachttijd van 40 jaar! Daarom zijn we nu ook strenger. Je kan het niet meer maken nauwelijks naar je tuin te komen en er niets aan te doen. We moeten wel zien dat er wat gedaan wordt met de tuin. De afgelopen tijd zijn er drie tuinders geroyeerd.”

“Zelf zou ik in de toekomst graag een mooiere, andere toegangspoort willen. En dat we de beeldenroute wat gaan oppimpen, zonnepanelen op het dak van het Verenigingsgebouw leggen, en wie weet komt er nog een aanbouw. Verder ben ik heel blij dat er nu zoveel gebeurt, onze activiteitenkalender is overvol. We doen aan theater, filmvoorstellingen, exposities en er is de zondagse jeu de boules. Er zijn lessen natuureducatie en onlangs is het kabouterpad aangelegd. Geweldig allemaal.”

“Dat alles moet natuurlijk wel gedragen kunnen worden. Zonder tuinders die meehelpen, gaat de vereniging ten onder. Dat willen we niet. Want daar gaat het me om: de toekomst van Buitenzorg.”

Als ik érgens blij van word, dan is het van mijn eigen tuin. ’s Ochtends met een kopje koffie over het gras lopen, m’n zinnia’s bewonderen, een praatje maken op het pad, alle rust hebben om er de krant te lezen, met het mooiste uitzicht op het bos.”

Ik heb de foto weer gevonden van bijna alle tuinders die in augustus 2017 gemaakt is ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan. Ik vind hem zelf erg leuk, vooral vanwege het feit dat iemand er twee keer op staat en er twee mensen opstaan die er niet bij waren. Een zekere Leonie, ondertussen van de tuin af heb ik begrepen, zei dat ze er op de dag dat de foto zou worden

Verslag tuinuitje naar Collectieboomgaard in Middenbeemster

Appels en peren vergelijken

Madame Gregoire, Directeur Hardy, Marguérite Marillat, Minister Dr. Lucius, Jos Musch, Freiherr von Berlepsch, Lord Lambourne, Manks Codlin, James Grieve, Anna Boelens, Grossherzog Friedrich von Baden, Mooi Neeltje, Jan Steen, Lucullus en Seneca. Nee, dit zijn niet de namen van de personages uit een 19e eeuwse operette, noch die van de leden van het reisgezelschap dat zich op de zonnige zondagmorgen 4 september jl. verzamelde op het terras van Buitenzorg. Het zijn namen die vermeld worden op bordjes bij de bomen in de Collectieboomgaard van de Pomologische Vereniging in de Middenbeemster. Daar verzamelt en koestert men inmiddels meer dan 300 unieke bomen, elk van een ander historisch appel-, peren- of pruimenras. Onder de titel ‘Appels en peren vergelijken’ was die boomgaard op deze zondag het reisdoel voor de ruim 20 Buitenzorgers die zich voor dit fruitig uitje hadden opgegeven. De Pomologische Vereniging Noord-Holland, kortweg POM, hield er dat weekend open dag. Het reisje was een idee van Martin (tuin 99) en werd georganiseerd door Martin (tuin 9). Tuinuitjes zijn een welbekend fenomeen op Buitenzorg. Vroeger werden ze veelal

georganiseerd door Hanneke en Geert, die toen nog vrijelijk beschikten over hun rode autobus uit de jaren ‘60, de zogeheten ‘Artimobiel’. Een aantal jaar geleden hebben ze die bus van de hand gedaan, evenals hun groot rijbewijs. Wegens de pandemie was het een paar jaar niet verstandig om er gezamenlijk een dag op uit te trekken. Maar nu kan dat wel weer. We wandelden naar de metrohalte en één metroritje en twee streekbussen verder, arriveerde de vrolijke bende van Buitenzorg, geheel volgens planning, om half twaalf bij de ingang van de boomgaard. Aldaar vonden we twee medewerkers van de Pomologische Vereniging bereid om ons allereerst een introducerende rondleiding te geven. Opgesplitst in twee groepen van circa 12 tuinders kuierden we gemoedelijk tussen de bomen door en kregen we te horen over de uiteenlopende rassen, de hoogstam, de laagstam en halfstam, het enten, de spinselmot en een remedie daartegen: oorwurmen in bloempotjes. Het fruit mocht niet worden geplukt, maar in de exemplaren die op de grond waren gevallen, en er bij voorkeur nog aantrekkelijk uitzagen, kon naar hartenlust worden gehapt. We maakten het zelfs mee dat tijdens een praatje bij een boom een appel spontaan (?) op de grond viel. Waarna

genomen niet bij kon zijn. Dus ik heb eerder een foto van haar genomen en die in de uiteindelijke foto gemonteerd. Pas toen ik klaar was zag ik dat ze wél was gekomen, dus staat ze er twee keer op: helemaal rechts en iets rechts van de vlaggenmast net voor de inmiddels overleden Floris.
René (tuin 10)

Drama

Deze dag in de lentezon
op mijn terras in Tuinpark Buitenzorg

Rozenknoppen zwellen,
koolwitjes wervelen rond appelbloesem,

Betty danst op tonen van Ravels de Wals,

boort een geluid in mijn hoofd:
Dommbass, Kiev,
Marionopoel,
Putler.

Laat ik nog een olijfe nemen,
een stukje stokbrood met Brie,
Betty aaien,
met jou klinken op vrede.

Merik

Herkenning

lopend door het bos
herken je opeens de stenen
dan het veld, de bosrand
hier zwierf ik rond als kind
toen de dagen nog vergleden
maar de tijd nog niet verging

maar nu, als ik dit pad nog eens zou nemen
rood, zwart, bruin
de kleuren van de weg
over de herinnering zit de herinnering
aan deze herinnering
laag over laag
kom toch snel vergetelheid.

Bloemlezen

Viola,
Viola, Tulipa
Viola, Tulipa, Narcissus
Viola, Tulipa, Narcissus, Chrysanthemum?
Viola, Tulipa, Narcissus, Chrysanthemum!!
Neem mij op.

Gerrit Mol

Gerard Reve schreef ooit: Gij zult niet
bloemlezen.

Kleine leidraad voor nieuwe tuinders

Hoe zit dat? Hoe werkt het? En waar en bij wie moet je zijn?

In de winkel van ons geliefde Buitenzorg koop je een zak aarde, bamboestokken en meer voor je tuin, op de zondag bij Els of Sonja. Ook een gemotoriseerde grasmaaier is daar te huren. Je vindt de winkel links achter de ingang, achter de jeu de boulesbaan. Je kwam dan al langs het gashok waar je op zaterdag je gasflessen kan kopen bij Jan Bakker. (En anders een afspraak maken, zijn telefoonnummer hangt aan het hok.) De winkel en het gashok liggen in Tuin Nul, zoals dit mooie stuk algemeen groen wordt genoemd wordt. Naast de winkel is Café Mol, met een mini-bieb en een overdekte buitenbar. Tijdens het tuinseizoen wordt op de zaterdagochtenden ‘algemeen werk’ verricht. Je kan dan ook informatie krijgen over natuurlijk tuinieren: spreek Gerrit of Sonja daar maar over aan. Koffie en thee worden die ochtenden in het Verenigingsgebouw en daarbuiten verzorgd door de koffiedames van de buffetcommissie, met een glimlach van gastvrouwen Isabella, Marlies of mijzelf. De coördinatie van de werkgroepen wordt gedaan door Devi, Linda, Gerrit en Hanneke. Je bericht hen bij eventuele absentie.

Zo kan ik nog wel even doorgaan; het gaat erom, en dat kan ik je vertellen, hoe leuk het is om een taakje te hebben in het Buitenzorg-geheel. Er is genoeg te doen! Ik doel bijvoorbeeld op jong bloed, dat zijn weg gaat vinden in het verzorgen van de krant en mogelijk meer bedreven is in het digitale verkeer, zodat de ouderen meer aansturen en een idee hebben hoe het zal gaan of zou kunnen gaan na het overdragen aan een nieuwe generatie. Zou me mooi lijken!

Simone (tuin 24), een gastvrouw van de buffetcommissie.

Gerrit ad rem en schrandere constateerde dat ‘de appel niet ver van de boom was gevallen’. Een uitspraak van een diepzinnigheid, een levenswijsheid misschien wel, waar menigeen later nog langdurig geestelijk op kauwde. Na de rondleiding konden we ons zetten aan een tafel ter beoordeling van een negental appelryassen en zes perensoorten. Formulieren en pennen lagen klaar om het fruit te beoordelen op vorm, partjes ervan te proeven (‘geef de hardheid van de schil een cijfer tussen 1 en 5’) en onderwijl konden we delibereren over de smaak. ‘Deze smaakt naar kaneel!’

Kwaliteitsgroen

Al onze beoordelingen komen misschien nog eens van pas bij de keuze voor speciale fruitbomen om te planten in het algemeen groen van Buitenzorg. Want ook die gedachte speelde mee bij de keuze voor dit reisdoel: we willen op ons tuinpark meer ‘kwaliteitsgroen’, en dat is er in deze Collectieboomgaard zeker te vinden. Drie of vier Buitenzorgers hadden fruit van een fruitboom op hun eigen tuin meegenomen. Want in een klein marktje, met onder andere fruitsappen, tekeningen, boeken en dergelijke, was er ook een stand ingeruimd voor deskundige leden van de

De Pomologische Vereniging Noord-Holland heeft een rijkgevolde website: www.hoogstamfruitnh.com

POM die daar het door bezoekers meegenomen fruit konden determineren. Van tenminste één onzer tuinders, ik meen Henne, begreep ik dat de medewerkers er op dat moment niet goed uitkwamen. Zijn fruit wordt nader onderzocht en hij krijgt later bericht. Om één uur ‘s middags verscheen er een door onszelf meegebrachte, ‘eenvoudige lunch’ op een aanwezige tafel. Dat zag er niettemin smakelijk uit en viel bij iedereen in goede aarde. Ondertussen werden er ideeën uitgewisseld. Kunnen we, als we meer fruitbomen op het tuinpark hebben, in de toekomst niet een fruitplukdag organiseren? En daar dan fruitsappen van maken, en dat sap of het fruit vervolgens aanbieden bij voedselbanken en buurtbewoners? Hoe zorgen we voor een betere afwatering in een bepaalde tuin waar we fruitbomen zouden kunnen planten. En is er dan iets te verzinnen op het meer kunnen reguleren van de grondwaterstand? Op reis gaan betekent ook vaak: nieuwe mensen ontmoeten, contacten leggen. Dat was ditmaal niet anders. Nadat iemand een verenigingslid van de POM meer vertelde over ons oude tuinpark komt hij uit pure nieuwsgierigheid een keer bij ons op bezoek. Misschien kan hij ons

dan ook meer vertellen over bijvoorbeeld bestaande fruitbomen en adviseren bij de aanplant van nieuwe. De heren van onze Werkgroep Bomen, Martin Goosens en Gerrit Mol, gaan hem te zijner tijd ontvangen. Na afloop duizelde het me nog een beetje van de vele soorten in dit levende museum. Hoe te kiezen uit zo’n enorme verscheidenheid? Luxeproblemen om even te laten bezinken. Ik zou het in elk geval prachtig vinden als we in het najaar enkele historisch interessante fruitbomen gaan bestellen en kunnen planten. Nogmaals dank aan Martin (tuin 99) voor het voorstellen van dit reisje. Het was prima georganiseerd, en de lunch – op kosten van de vereniging – was heerlijk. Vond men. En welja, dat vond ik zelf ook. Volgend jaar hopelijk weer een tuinuitje!

Martin (tuin 9)

C'est le ton qui fait la musique

De eerste vergadering die ik op Buitenzorg bijwoonde, herinner ik mij als de dag van gisteren. We schrijven mei 1991, we waren net een maand lid. Nu is dat nauwelijks meer voorstelbaar, maar toen ging het er zó ongeloofelijk ordinair aan toe, dat ik in de pauze ben weggegaan en dat is niets voor mij. Ik was geschokt en ontgaan. Het besef drong zich aan mij op dat ik nog nooit in mijn leven met zo'n slag mensen in aanraking was geweest. Ik wist van hun bestaan, maar het aan den lijve ondervinden was nieuw voor mij. Een eye-opener.

Er werd geschreeuwd, gevloekt, beschuldigd, gescholden, en iedereen gilte door elkaar heen! Dit was op een avond, en dat de alcohol rijkelijk door de gepensioneerde aderen vloeide en haar invloed had, moge duidelijk zijn. Ja, burens op de tuin zaten soms om half elf 's ochtends al aan de jonge jenever. Kortom, het temperament der tuinders deed het verenigingsgebouw die avond op zijn grondvesten trillen. Iets vergelijkbaars overkwam ons op de Algemene Leden Vergadering van zondagmiddag 26 juni jl., maar dan 'beschaafd'. En ook al was de toon kil en giftig, deze

keer kon ik er eigenlijk wel van genieten. Waarom? Omdat ik weet waar het om gaat en omdat ik bijna alle aanwezigen behoorlijk lang ken en min of meer beschouw als een grote familie. En zoals in de beste families voorkomt, ging het conflict ook bij ons over geld. Over hoe dat beheerd wordt, immers het is van ons allemaal! Er was sprake van slordig beheer - niet van fraude. Het leek zagezegd op een strijd tussen Rekkelijken en Preciezen. Die laatsen, die de boekhouding hadden gecontroleerd, waren zó diep in de materie gedoken dat op iedere slak zout was gelegd. Au! En dat waren wij niet meer gewend. Notulen en begroting werden jaren lang voor kennisgeving aangenomen, omdat de meesten van ons niet geïnteresseerd genoeg of te lui zijn om zich er werkelijk in te verdiepen. We geloven het wel, want we hebben immers een intelligent, kundig en betrouwbaar bestuur, was de gedachte. Maar dat is niet altijd zo geweest.

boekdelen en is discutabel. Feit is dat, als je te hard van stapel loopt met felle kritiek op gevoerd beleid, een bestuur zijn taken kan neerleggen en voltallig kan opstappen; een treffend voorbeeld van 'Het kind met het badwater weggooien'. Er is misschien maar één zondebok die de volle laag verdient, maar omdat het gaat om gedeelde verantwoordelijkheid voelt een bestuur zich meestal collectief aangesproken. En mogelijk gekwetst, want er is indirect sprake van gezichtsverlies. Het verwijt van incompetentie ligt op de loer: hebben jullie een oogje dichtgeknepen, waren jullie ziende blind? Heftig, heftig en gelukkig is het bij ons niet zo ver gekomen! Bestuurslid zijn heeft z'n voor- en z'n nadelen. Het kost in ieder geval ontzettend veel tijd. Laten wij dankbaar zijn dat wij mensen in ons midden hebben die vrijwillig een deel van hun leven inzetten voor het grote geheel. Als familie moeten wij onze handen dichtknijpen dat wij dit grondgebied samen mogen beheren: in je eigen tuin, buiten bij een bos en toch midden in de stad! Wie kan dat zeggen? Wat een voorrecht! Wat een grote, leuke, artistieke, danslustige, strijdvaardige, onstuimige, heerlijke vriendenkring hebben wij hier met z'n allen opgebouwd, in een wereld die op z'n kop staat. Laten wij daar ronduit bloedjezuinig op zijn en elkaar respecteren, want zoiets als ons Buitenzorg zullen wij nooit meer meemaken. Wij zitten hier op rozen.

Edith, (tuin 25, voorheen lid kascommissie)

Poolse landdag in 1180. Schilderij van Jan Matejko

Klokkenluider
Soms is men doodgewoon te angstig om een kritisch geluid te laten horen wat je duur kan komen te staan! Want, als dat al wél eens gebeurt, wordt de desbetreffende klokkenluider óf uitgekotst door de gemeenschap óf volslagen genegeerd door het bestuur dat er kennis van neemt om er vervolgens nooit meer op terug te komen. Dat is een weloverwogen strategie van menig bestuurder. Uiterst frustrerend. En er is dus moed voor nodig om je mond open te doen en de gemoederen wakker te schudden, maar de manier waarop spreekt

Een bloot beeld

Op het Ketjenplantsoen vinden we een beeld van Annetje van Verseveld. Ze was de vriendin van Adriaan Adriaanse die hier een tuin had, en was een begenadigd kunstenaar. Annetje van Verseveld volgde een opleiding aan Academie '63 in Haarlem en werd daarna vanwege haar talent toegelaten tot de Rijksacademie in Amsterdam. Sinds 1964 was zij werkzaam als beeldend kunstenaar en in 1965 heeft zij samen met Max Teeuwisse de Museumboerderij in Den Oever geopend. Dit was het tweede culturele centrum in Nederland zonder financiële steun. Het werk van Annetje van Verse-

veld is onder meer opgenomen in de collecties van het Stedelijk Museum Amsterdam, De Nederlandsche Bank, het Academisch Medisch Centrum en de Jellinek kliniek. Ook zijn beelden van haar in de publieke buitenruimte te bezichtigen zoals onder andere de beeldengroep "Lief Beton" in het Westerpark te Amsterdam, op Ruigoord in Amsterdam en in het Skulpturenpark Groeneveld in Almelo. Voor Buitenzorg heeft ze een oorspronkelijk bronzen beeld in beton gegoten. Dit beeld 'Aphrodite' staat midden op het Ketjenplantsoen. Helaas is Annetje ons ontvallen: Bussum 15 januari 1941- Amsterdam 18 augustus 2021. We zullen ons haar gulle, bulderende lach nog lang herinneren. We hebben de plicht om haar beeld goed te blijven onderhouden. Daar is pas geleden een begin mee gemaakt. De oude verf is van het beton geschuurd. Nu is het wachten op een nieuwe zwarte verf, en daarna gaan we ook het goud weer her en der opfleuren. We waren heel blij met haar als mens, en ook met het beeld. Dat zijn we nog steeds. Maar nu er aan gewerkt wordt staat het er wat 'bloot' bij. Een van onze tuinders zei: 'Ik vind dit ook wel mooi...' Het is gewoon een heel goed beeld. Kijkt u zelf.

De Verhalentent

Als je De Verhalentent van Geert binnenstapt, waan je je in het sprookje van het grote circus. De bankjes staan rondom de piste uitgestald en nodigen je uit om mee te gaan in het verhaal van ons leven. Heel spontaan lopen de mensen naar binnen om te luisteren, of iets te vertellen wat op hun hart ligt.

We weten allemaal dat, waar het hart vol van is, de mond van over loopt. En dat is precies het goede gevoel waar de mooiste verhalen worden geboren. Geef ons allemaal één woord, en iedereen zal daarop zijn eigen interpretatie geven. Dat is het wonder van de opkomst van de woorden – tijdens het spreken. Waarbij het verhaal zichzelf vertelt door een diepe innerlijke beleving, en de luisteraar wordt meegezogen in de wereldgeest van zijn medemens. Zo worden we gewezen op de gevoelens en de verborgen geheimen die we dagelijks koesteren rondom de gebeurtenissen van iedere dag. De luisteraar vertegenwoordigt hierbij een even belangrijke rol als het verhaal. Zo worden we verast door gedichten, grappen en grollen en liederen die worden gezongen. Mocht de gelegenheid even stil vallen, dan is het Geert die als een echte circusdirecteur één woord uit zijn toverhoed schudt, om daarna uit zijn hoofd een prachtig vers ten gehore te geven. Wat een talent heeft die man! Hij nodigt mij uit om een cijfer van de ronde tafel te nemen, waarbij hij na het gekozen getal het bewuste orakel voorleest uit de tarot. Deze wijst mij op de grote wending die mijn leven zal maken. Opeens hebben we het over onze moeder, en aangezien we allemaal een moeder hebben, of hebben gehad, vertellen we voluit over het fenomeen waaruit we zijn geboren, en wat voor grote betekenis zij is geweest in het verhaal van ons leven. Zo putten wij uit de bron waar alles eens begon – en delen wij onze ervaringen met iedereen die het wil horen. Het hart is een open boek.

Emmy (tuin 26)

De jacht op de stippen van het lieveheersbeestje

Op vrijdag 7 oktober 2022 wordt Buitenzorg officieel beoordeeld voor het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren, een keurmerk dat midden jaren negentig is ontwikkeld door het AVVN, het Algemeen Verbond van Volkstuinen Nederland. Het Keurmerk is een kwaliteitslabel voor de ecologische en maatschappelijke waarde van onder andere volkstuinparken. De weg naar die beoordeling was een hobbelig pad, soms net zo rommelig als het natuurlijk tuinieren zelf. Maar met vallen en opstaan is er inmiddels veel bereikt. Hoe kwam het op Buitenzorg allemaal zover?

Door Gerrit (tuin 91) en Martin (tuin 9)

Onze manier van natuurlijk tuinieren is al rond 1990 vrij spontaan begonnen. Al had dat toen nog geen officiële status en benoemden we het niet zo, de hang naar meer natuurlijk tuinieren is toen wel degelijk begonnen. Dat had een duidelijke reden.

Buitenzorg kreeg in die tijd heel veel nieuwe tuinders. In deze periode hadden we veel tuinders van rond de 70 jaar. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat er in vrij korte tijd veel tuinen vrij kwamen.

En hoewel er vroeger, zo tot aan midden jaren tachtig, veel binnen families werd getuinierd nam ook die gewoonte af. Er kwamen meer, vooral vrij jonge tuinders met andere ideeën dan die van de wat meer traditionele tuinders.

Dichter/schrijver Simon Vinkenoog en zijn vrouw Edith vonden hier in het begin van 1991 hun plek, en in hun kielzog kwamen er meerdere vrienden en bekenden op de tuin. Onbeheerde volkstuinen lagen er toen voor het uitkiezen.

Het is ook in deze periode dat het verplicht 'zwarte grond' voor je heg hebben werd losgelaten.

Hadden we in het begin nog verschillende nutstuinders, veel van de tuinen werden steeds meer ingericht op recreatief gebruik. Daarbij was er bij veel nieuwe tuinders de behoefte om meer mét de natuur te tuinieren. Dit betekende dat de tuinen wat verrommelden om de fauna meer leefruimte te geven. Het uitleggen waarom een takkenwal nuttig is, waarom je niet elk plantje onmiddellijk omschoffelt maar wacht tot je kan zien wat het is – weghalen kan altijd nog – was begonnen. Sindsdien was het devies voor tuinders van Buitenzorg dan ook: 'Tuinier rommelig.'

Klein Ruigoord

In de jaren negentig kreeg Buitenzorg ook de naam dat alles er maar mocht en kon. Buitenzorg werd op een gegeven moment 'Klein Ruigoord' genoemd. Het was een vrijgevochten, ongeorganiseerd zootje. Het kostte ook best wat moeite om mensen te overtuigen dat er tussen verwaarlozing en natuurlijk beheer nog een wereld van verschil zit.

De een, de traditionele volkstuinder, zag een steeds grotere verwildering. De ander zag een steeds grotere diversiteit aan planten, dierenleven en een natuurlijke habitat ontstaan.

En ja, het is ook zeker waar dat we aan verschillende mensen die zeiden dat ze 'natuurlijk tuinierden' moesten uitleggen dat je dan wel degelijk moest tuinieren. Dat 'de boel de boel laten' niet natuurlijk is en weinig met tuinieren heeft te maken.

We hadden dan wel de naam dat we anarchistisch waren, maar er waren beslist wel regels en normen en waarden, en we maakten wel degelijk afspraken met mensen. En ja, het was heel moeilijk om bij mensen, die dachten dat ze niets hoefden te doen, dat er toch in te krijgen.

Omdat planten en tuinhuisjes bezit worden van mensen die een tuin op ons park nemen, is het ook moeilijk om mensen die niets willen, die hun tuin (blijkbaar) alleen voor recreatieve doeleinden willen gebruiken en die hun tuin zwaar verwaarlozen, weer van het complex te krijgen. De ervaring leert ook dat deze mensen het zelden lang volhouden. Het is echt meer werk dan ze dachten. En de burens, het bestuur en andere tuinders laten vaak duidelijk blijken dat ze niet van verwaarloosde tuinen houden.

Hoe zwaar verwaarloosd een tuin ook was of is: natuurlijk tuinieren leert ons dat je steeds opnieuw moet en kan beginnen. En dat het resultaat op den duur bevredigend is.

De Bond van Volkstuinders in Amsterdam organiseerde elk jaar een tuinkeuring. En daar we niet alleen bekend wilden staan als het complex dat zich aan geen enkele regel hield en nergens aan meedeed, de bonte hond, hebben we ons opgegeven. De jury heeft de ogen uitgekeken en gaf ons op het eind toch maar een 'trofee', domweg omdat we mee hadden gedaan. Het volkstuinpark met de zwartste aarde, alle heggen op gelijke hoogte en de meest aangeharkte tuinen won de prijs. Daar moesten we maar eens gaan kijken hoe het moest.

Een maand later organiseerde het Instituut voor Natureducatie (IVN) in hun hoofdgebouw naast de Hortus een bijeenkomst over natuurlijk tuinieren en de toekomst van het tuinieren, waaronder ook het volkstuinieren. Simon Vinkenoog mocht er gedichten voorlezen en hij las er misschien wel zijn 'Ode aan Buitenzorg' voor.

De juryleden zaten vooraan bij het congres. Er verscheen een spreker ten tonele en die legde uit wat in zijn ogen goed tuinieren was. Hij zei, tot grote verbijstering van veel aanwezige volkstuinders: 'Neem nou zo'n prachtig klein parkje als Tuinpark Buitenzorg. Wat daar aan natuurlijk leven voorkomt, wat daar aan vogels, vlinders, insectenleven, planten, ook oude mooie bomen, mogelijk is. Het is fijn om te zien dat de natuur elk stukje dat haar geboden wordt vaak onmiddellijk in gebruik neemt. Soms te snel, maar als je het beheert dan lukt het.'

Zo leerden we die middag dat we dus niet zozeer anarchistisch waren, maar de voorhoede van een nieuwe manier van tuinieren. En ja, voor natuurlijk tuinieren moet je natuurlijk wel tuinieren.

Versneld traject

Dergelijke ervaringen hebben zowel de tuinders als het bestuur aangemoedigd om ons nóg meer in te zetten voor een meer natuurlijke manier van tuinieren.

Teneinde te proberen het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren van het AVVN te behalen, is er vier jaar geleden, op initiatief van Irene (tuin 14), een werkgroep Natuurlijk Tuinieren in het leven geroepen.

Die bestond bestond aanvankelijk uit Irene, Marianne (tuin 18), Sonja (tuin 43), Gerrit (tuin 91), Peter (tuin 1), Katja (tuin 83) en Imke (tuin 47) namens het bestuur.

Bij de Bond van Volkstuinders hebben we geregeld de vraag neergelegd wanneer we op konden gaan voor het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren van de AVVN. Dat moest betaald worden en er was beperkt plek bij het AVVN.

Om voor het Keurmerk in aanmerking te komen moet er een tweejarig traject worden afgelegd. Het doel daarbij

is, in de formulering van het AVVN, om 'te gaan werken aan het creëren van een oase voor flora en fauna in een stad of wijk'. Het Keurmerk is specifiek voor organisaties en tuinverenigingen 'die biodiversiteit en klimaatadaptatie belangrijk vinden en die hun groen een functie willen geven voor natuur- en milieueducatie voor de tuinders, kinderen en omwonenden. En - bovenal – dat ze op een plek zijn waar het fijn vertoeven is. Echt lekker leven doe je tussen het groen, zo simpel is het,' aldus het AVVN.

Begin 2019 kregen we van de Bond te horen dat we in aanmerking kwamen voor een versneld traject 'Natuurlijk Tuinieren' van het AVVN. De jacht op de stippen van het lieveheersbeestje was geopend.

We kregen een eerste verkennend gesprek met Herman Vroklage. Herman is al jarenlang werkzaam bij het AVVN en bovendien de bedenker en initiator van het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren. Hij bracht ons vervolgens in contact met de vaste begeleider tijdens dit proces: Roos Broersen. Roos bracht haar eerste werkbezoek aan Buitenzorg in oktober 2019.

We maakten een overzicht van de plekken op Buitenzorg waar de Werkgroep Natuurlijk Tuinieren aan de slag zou kunnen. Welke delen van ons complex vielen onder de noemer 'algemeen groen'? En wat zouden we daarmee dan kunnen doen?

Er werd een zeer ambitieus en overvol actieplan geschreven.

Corona

Maar ja, plannen maken is één ding, ze uitvoeren, of ze laten uitvoeren of ze 'samen met anderen' uit te laten voeren is toch echt iets heel anders. En dat bleek in de praktijk ook moeilijk.

In het eerste plan wordt er wel gerept over samenwerken met de mensen die het Algemeen Werk begeleiden, maar dan als 'bovenstaande' partij. De werkgroep beslist en 'de anderen' voeren dat uit. Overleggen en communiceren bleek vaak heel erg moeilijk.

Dientengevolge verlieten enthousiastelingen van het eerste uur de werkgroep. De één ging het allemaal niet snel genoeg, de ander vond het teveel vergaderwerk of men wilde gewoon weer iets anders doen. En vervolgens was daar ... corona.

Eind april 2020, de pandemie is dan ruim een maand gaande, stuurt Herman Vroklage van het AVVN een e-mail onder de titel 'Verlenging starttraject Keurmerk'. Hij schrijft daarin onder meer: 'De coronacrisis gaat niet aan het samen tuinieren voorbij. Het is de afgelopen tijd niet mogelijk geweest om optimaal werkbezoeken af te leggen. Het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van onze vertegenwoordigers en van de leden van de tuinclub staat boven alles. Hoe de coronacrisis de komende tijd verder het maatschappelijk leven zal beïnvloeden is voor iedereen nu onzeker.'

Vervolgens doet Herman ons een voorstel: 'Het starttraject van het keurmerk duurt 2 jaar, maar bij uitzonderlijke aangelegenheden kan daarvan afgeweken worden. Daarom bieden we jullie de mogelijkheid om het starttraject te verlengen. Ga vooralsnog uit van nog maximaal 1 jaar.'

Dankbaar ging de werkgroep op zijn voorstel in. Bovendien was Roos, wegens het herstellen van een ongeluk, in die periode niet in staat om ons te komen bezoeken.

In overleg met Jan Botman werd eind 2020 een bespreking tussen de overgebleven leden van de werkgroep Natuurlijk Tuinieren en de werkbegeleiders van het Algemeen Werk belegd. Het was voor iedereen duidelijk dat deze twee werkgroepen hetzelfde wilden en nastreefden. In die bespreking is toen besloten om beide groepen samen te voegen. Dit werd later door de Algemene Ledenvergadering bekrachtigd.

Een jaar later, eind 2021, werden ook de leden van de Tuinaxatiecommissie hieraan toegevoegd. En zo ontstond de Werkgroep 'Groen', waarin nu alle taken verenigd zijn.

Vanaf het begin was het duidelijk dat de nieuwe vorm, het samengaan van 'de werkgroep Natuurlijk Tuinieren en het Algemeen Werk, erg goed beviel. Er kon nu verder gebouwd worden op het stevige fundament dat de eerdere mensen die zich inzetten voor het Natuurlijk Tuinieren hadden neergelegd. De kennis en kunde van de coördinatoren die het Algemeen Werk begeleiden, was een

Lees verder op pagina 10

Vervolg van pagina 10

welkome aanvulling voor de werkgroep Natuurlijk Tuinieren. En omdat de lijnen nu een stuk korter waren konden er meer en sneller knopen worden doorgehakt.

Er is aan veel verschillende projecten gewerkt. Voor een groot deel ingegeven door de prioriteitenlijst van Roos Broersen. Een greep uit de tientallen gerealiseerde onderwerpen:

Er werd een werkbezoek gebracht aan tuinpark De Grote Braak om te kijken hoe ze daar omgaan met het maken van compost. Met de opgedane kennis hebben we onze compostbakken opnieuw ingericht.

Er zijn verschillende vogelhuisjes gemaakt en opgehangen in en rond de Jan Hoekseltuin en het bij Verenigingsgebouw. En er is ook een vleermuiskast opgehangen.

We zijn begonnen met het aanbieden van lessen natuureducatie, vooralsnog in samenwerking met de naburige basisschool De Kinderboom.

Op verschillende plekken zijn insectenhôtels gebouwd. Deels samen met leerlingen van De Kinderboom.

Alle bomen op Buitenzorg zijn geïnventariseerd en er is een bomenplan opgesteld. Er is een interactieve plattegrond ontwikkeld waar alle bomen op staan.

Een punt van de grote tuin 46 is bij het algemeen groen getrokken, waar nu een kas voor het Algemeen Werk / Natuurlijk Tuinieren aanwezig is, plus verhoogde bakken, fruitbomen en een bloembed met inheemse planten. Stekjes en planten die uit de kas voor Natuurlijk Tuinieren

overblijven, worden onder de tuinders verdeeld.

Vlakbij het Ketjenplantsoen is de basis gelegd voor een paddenpoel. Die wordt in de loop van 2023 verder verbreed. Er is een gefaseerd maaibeeld voor de algemene grasvelden ingevoerd.

Er wordt meegewerkt met externe onderzoeken naar onder meer vleermuizen en nachtvlinders.

Begin september '22 is er een testversie van het Kabouterpad uitgezet. Ervaringen worden in de loop van dit jaar verwerkt tot een definitieve versie van een leerzame en speelse speurtocht.

Ook zullen we nieuwe stappen moeten blijven zetten. Ideeën te over. Zo gaan we proberen de waterhuishouding in tuin 98a te verbeteren door het aanleggen van een afwateringsbuis naar de greppel voor het afvoeren van boezemwater. Tuin 98a is van nature erg laag en grondwater is niet af te voeren. En er zijn plannen om de hoofdingang zichtbaarder en aantrekkelijker te maken.

Als symbool van het het Keurmerk is er een logo met een lieveheersbeestje met, al naar gelang de waarde, één tot vier stippen. Mochten we het Keurmerk toegewezen krijgen, dan gaan we dat natuurlijk vieren, op zaterdag 10 december tijdens een speciaal Stippenfeest.

(Bovenstaande tekst is een bewerkte samenvatting van het verslag dat Gerrit (tuin 91) schreef over ons (versnelde) traject om voor het Keurmerk in aanmerking te komen. Een exemplaar van het gehele verslag is vanaf begin oktober '22 in te zien in het Verenigingsgebouw.)

Natuurlijk

Natuurlijk zie ik je staan
Daar ontkomen wij niet aan

Kijk eens over die hoge muur
Dat is één brok groene natuur

Ik besta uit deze grote oerzin
En sta er iedere dag midden in

Dit leven behoort tot mijn domein
Het voelt zo goed om hier te mogen zijn

Ik voel mij hier helemaal thuis
De wijde wereld is nu mijn huis

Een zijn met deze bijzondere natuur
Is deelgenoot worden van een groot avontuur

Wij zijn een stukje van dit geheel
En vertegenwoordigen allemaal ons deel

Onze natuur is de grote bron
Als totem van onze zon

Emmy (tuin 26)

Ram

Bam? Stormram! De naam zegt het al. De kans dat er de komende herfst iets bij u instort is niet gering. Stut niet alleen uw tuinhuis maar ook uw financiële buffer. Maak komende zes maanden tweemaal daags een lange wandeling door uw mentale landschap. Matig uw communicatie.

Stier

U kunt briesen tot u een ons weegt. Voor een buitenstaander een onaangenaam gezicht, maar uzelf ziet dat niet en ervaart het heel anders. Zo gaat het nou altijd. Draag geen rood ondergoed en kanaliseer uw ongebreidelde dadendrang. Een speling der natuur kan u tot wanhoop drijven.

Tweelingen

Tweelingen weten meer dan één, en praten altijd door elkaar heen. Daardoor doet u vaak maar wat. Het is niet anders. Uw grootste vriend én vijand bent uzelf. Bezigt zijn met uzelf schaadt het vredesproces. Wijsheid komt en gaat met de jaren. Geeft niks: amor fati.

Kreeft

Ondanks uw sterke scharen: laat ze wapperen! U bent dit najaar extra gevoelig voor complotjes. Een camera in uw tuin kan in uw nadeel zijn. De taxatiecommissie bestaat ook maar uit drie mensen. Tel aanstaande winter vaker uw knoppen en geregeld uw tegenslagen.

Leeuw

Brullen kunt u als de beste, dat weten ze zelfs in Meppel-Oost. Een nieuwe buur helpen met de bamboe oogst is geen slecht idee. Overleg achteraf is het begin van uw einde. Overdenk in de donkere dagen voor kerst uw eigen leven en vraag uzelf af waar het is misgegaan. Waardeer tenslotte mysteriën meer.

Maagd

Uw naïeve jeugdigheid wordt komende tijd ernstig bevlekt. Te veel meningen vallen u ten deel. Wij weten: meningen zijn ook maar feiten. Heroverweeg uw onbewuste discussiestrategie: u heeft niet per definitie het gelijk aan uw kant. Houdt rekening met een lange, ingewikkelde brief van het bestuur.

Labrador

U bent goeiig, een lobbies, een allemansvriend maar pas op: wordt geen schaap. U ligt op rozen en legt iedere dag een gouden ei. U verdient meer stippen en komt uiteindelijk uzelf tegen. Per aspera ad astra. Hamvraag: waar eindigt dit?!

Weegschaal

U bent een mens van waarde, wegen en bepaling. U houdt van geld. Welnu, let op uw centen. Door de aanstormende recessie wordt u van alle kanten belaagd door types die op uw vermogen uit zijn. Hoe evenwichtig u ook in het leven staat; de kans dat u dit jaar geroyeerd wordt is 3,2% of meer.

Schorpioen

Er is van alles niet in orde, dat is waar. U wordt nauwelijks getroffen door de aanstaande, gevreesde pandemie. Dat u dit jaar tegen bomen op gaat lopen en zodoende niet winterklaar komt, zult u nooit begrijpen. Volg een peperdure cursus Normaal Ademen. En zo niet: een workshop Tibet-aanse Knuffelseks.

Boogschutter

Uw pijlen raken kant noch wal. Een typische eigenschap die door de omgeving nogal eens als problematisch wordt ervaren. Ergens in de moddermaanden brengt een dronkenlap u een complexe en tegenstrijdige boodschap die u enorm doet piekeren. Pluspuntje: u sluit eindelijk vriendschap met het ongedierte in Gods vrije natuur.

Steenbok

U maakt gekke sprongen, dat wisten we al. Vliegschaamte daarentegen ... Gratis bananen bestaan niet. Ondanks het milde klimaat; sluit uw water direct af. Pluk de dag en controleer in januari voor het slapengaan de onderkant van uw bed op lugubere lieden en dolende zielen.

Waterman

Het wassende water zegt u niks, en dat is maar goed ook. Waar water is, is vuur. Vlammen kunt u als geen ander schepsel. Pas op uw woorden. Tuinieren is een leerproces. U maakt een vurrukkulluke reis door de misantropen. Memento mori. (Zie verder: kreeft.)

Vissen

'Als ze me missen, ben ik vissen.' Ja ja, als ontspinningskunstenaar denkt u overal mee weg te komen. U zult deze winter verantwoordelijk worden gehouden voor al het leed in de wereld. Dan kunt u zich Jezus van Nazareth wanen, maar met spijkers gekruisigd worden is bepaald geen pretje. Oefent u zich dit najaar in het verleggen van uw pijngrenzen.

Zomer 2022

Zomerexpo, Amsterdamse bos van Frits Bakker

Petanque Toernooi

Zomerexpo, Gebouwen van Lola Ortega Rodas

Bloemen, Groente & Fruittentoonstelling en tombola

Bovenstaande voorspellingen en evakelteksten zijn in de zomer van 2022 onbewust en loggesliver ingestaan bij uw tuinhutmedium M&M.

‘Een praatje over de heg vind ik wel leuk’

Tuin 80 van Nina Dirksen is een opvallend kleurrijke, vriendelijk ogende tuin, afwisselend, met enkele kunstwerken erin geplaatst. Ook het huisje op haar tuin is een heel gezellig onderkomen voor zomer en winter; er staat een houtkachel. Merik van der Torren stelde haar een paar vragen.

Merik: Hoe ben je op Buitenzorg gekomen?

Nina: ik ben hier ooit gaan kijken en ging na hoe het zat met het huren van een tuin. Maar ondernam verder geen actie. Jaren later vroeg René Louman - toendertijd een collega van mij- waarom schrijf je je niet in bij Buitenzorg? Zo gezegd, zo gedaan. Na drie jaar had ik een tuin. Dat is nu 20 zomers geleden. Er was toen niet zo’n lange wachtlijst.

Wat voor planten en bomen groeien er in je tuin?

Ik heb wat fruit. Appels, peren, zwarte bessen, druiven. En veel bloeiende struiken.

Er groeit ook een Japanse wijnbes bij mij. Die heb ik zelf geplant.

Er staan ook een paar beeldjes in je tuin. Zo heb ik die okerkleurige vrouwentorso gezien ...

Ja, gekocht van een vriendin en op een ijzeren pin in de aarde verankerd. De “Madonna” heeft elk jaar een ander halssieraad om. Het komt denk ik uit een tuincentrum. Ik heb ook een Boeddha staan.

Daarachter staat een blauwe plexiglasplaat. Die was onderdeel van een kunstwerk aan de VU, een heel groot asymmetrisch paneelgebeuren, dat tegen de ramen van de VU-mensa, ingeklemd tussen raamstijlen het buitenlicht prachtig filterde. Toen kwam de moderniseringsgolf, moest alles lichtdoorlatend worden en werd het kunstwerk- met toestemming van de kunstenaar opgeheven en belandden de panelen bij het afval. Zo heb ik er één bemachtigd. Bij een bepaalde lichtval heeft het mooi licht. Ik ben een knutselaar, meer dan een kunstenaar, maar als het zo uitkomt en de plek mij inspireert maak ik wel objecten. Ook heb ik wel meegedaan met de kunstroute die incidenteel in Buitenzorg georganiseerd wordt. Wat ik ook leuk vond: toen Edith het huisje op mijn tuin binnen bekeek zei ze ‘Het lijkt wel een kunstwerk.’

Je tuiniert ook wel bij anderen. Hoe is dat zo gekomen?

Sinds ik gepensioneerd ben, een paar jaar geleden, ben ik daar aan begonnen. Ik ben niet zozeer hovenier, als wel adviseur. Ik kan wel goed orde scheppen in een tuin, de zaak opschonen. Dat mensen denken: nu kan ik weer verder met mijn tuin. Ik kan na 17 jaar tuinieren wel advies geven. Ik ben geregeld met de klussen bezig. Ga eerst kijken,

kennismaken met de mensen en bespreken wat er te doen is. Soms gaat het niet door, bijvoorbeeld als het zaagwerk is, hoog in de boom. Op die manier zie ik veel andere tuinen, ook in een tuinpark als Nieuw Vredelust bijvoorbeeld.

Hoe vind je de sfeer in Buitenzorg?

Ik kan ermee overweg: er zijn grappige mensen. Je hebt ongemakkelijke types zoals overal, maar over het algemeen rooien we het op Buitenzorg goed met elkaar. Samen met Martin hou ik de publiciteitsborden bij, die zien er nu verzorgd uit.

Doe je nog meer activiteiten in Buitenzorg?

Samen met Jos deed ik de coördinatie van werkgroep 3, van het algemeen werk, maar dan vooral de zwaardere klussen: greppels uitgraven, duikers plaatsen onder een pad, de compostbakken uitgraven in tuin 98, groot snoeiwerk, rommel uit de groenstrook weghalen. Plus ik zit in de hakselcommissie. Met Lucie en Aafke organiseer ik eens per jaar de hakseldag. Ook beheer ik de algemeen werktuin, zijnde tuin 98. Daar wordt tuinafval verzameld en hout dat verhakseld moet

Merik in gesprek met Nina Dirksen

worden. En ook tuin 98a, de Jaap-tuin heb ik op orde gebracht.

Verder hou ik ook de groenstrook voor het hek in de gaten. Rotzooi dat daar is achtergelaten neem ik mee naar de vuilcontainer.

Ik ben eigenlijk een vliegende keep. Als er iets is, ga ik kijken of er oplossingen voor zijn. Probeer het op een informele manier te regelen. Dat gaat sneller. Al vraag ik altijd wel toestemming natuurlijk.

Wat voor werk deed je voor je pensioen?

Ik was projectleider huisvesting bij de VU. Ik deed verhuizingen, regelde verbouwingen, deed veel organisatorisch werk. Daarvoor werkte ik bij een theater en een bioscoop. Ook organisatorisch werk. Ik vind het leuk oplossingen te zoeken.

Wil je de lezers van de tuinkrant nog iets meegeven?

Je kon vroeger meer over de heg kijken en in de tuinen. De laatste jaren zijn de heggen zo hoog dat je niet weet wat achter de heg gebeurt. Het lijkt of iedereen zich afschermt. Zelf vind ik een praatje over de heg wel leuk.

Karel de Vries

Hij was weggelopen, kwam uit Purmerend en echte naam: Demsey, gechipt en gecastreerd.

Bij Yvonne, die toen achter een tuin had, is hij in bed gekropen. Zij is hem Karel gaan noemen. Hij liep toen over de tuin te zwieren. Op 1 september 2003 heb ik hem meegenomen naar huis. Al gauw was hij weer buiten, hij is toen een paar dagen vermist. Briefjes verspreid en op een vrijdagavond is hij aangereden in de

straat. Mijn buurvrouw heeft hem over de schutting gezet. Op zondag naar de dierenarts, 17 maart tand door de lip en maandag tand eruit. Maar ook kaak gebroken, pen erin gezet en eind april pen eruit. Ieder jaar controle, en toen werd ook ontdekt dat hij het aan de nieren had.

Hij was zelden meer buiten, lag veel op de verwarming en de stoel. De laatste maanden (chronisch) verkouden, kreeg veel medicijnen. Slecht voor de nieren, en zijn neus zat dicht. Toen stopten de medicijnen en ging het slechter met hem. Karel liep nog trap en was zindelijk. Hij dronk kattenmelk en regenwater en at brokjes en kleine doosjes Sheba.

Ik ging met Yimmy en Karel naar de arts. Dan blijkt: Karel niest slecht en ademt moeilijk, krijgt geen lucht meer. Hij is ingeslapen op dinsdag 7 februari 2022, hij was 23 jaar. Hij was mijn mannetje, mijn maatje. Ik vertelde hem alles.

Wietske (tuin 67)

Bezoek van de Koningin Wilhelmina en Prinses Juliana aan Buitenzorg, 1925

Boven: border en gefaseerd maaien
Onder: vlonder-vijver

Huis en blauwe regen van Mien Ruys

Strakke groene border

Groeten uit Dedemsvaart

Dag beste Buitenzorgers, uw tuinkabouter van weleer meldt zich weer. Vanuit Dedemsvaart, alwaar De Tuinen van Mien Ruys bezocht werden. Ooit in de jaren '60 wilde uw tuinkabouter werken bij firma Moerheim (sinds 1888) maar hoe organiseer je dat als 20-jarige? Niemand had in Amsterdam gehoord van een behoorlijke land- en tuinbouwschool. Bovendien werd uw kabouterje afgeleid door leuke types in Amsterdam. Means / motif / opportunity, tja, het schoot niet op. Enfin 50 jaar later ... het is 2022 en zeer warm ... staat uw kabouter in de tuinen van Mien Ruys. Een flink landgoed met 30 voorbeeldtuinen waarvan er inmiddels 9 Rijksmonument zijn! Dat is niet mis. Uw kabouterje gaat dapper op pad met een lijstje en bewondert alles: de beroemde confectieborders, de beroemde gewassen grinttegels, de grasrandjes tussen de tegels voor het gewenste dambordpatroon, de vijver met riet, de stadstuin, de scha-

duwborders, nog meer borders en alles doet het hier prachtig. Een perfecte cirkel van klaverzuring onder de bomen - de zg. kathedraal - en natuurlijk de beroemde spoorbielen die indertijd te verkrijgen waren bij de NS want die ging moderner. Veel strakke grasvelden, geen geel randje in deze hitte te bekenen. En nieuwe experimenten met o.a. een daktuin met een graindlaag van olivijn, een steensoort die CO2 opneemt (onthouden!), een strook met lavasteentjes, een soort die water vasthoudt, een kweekhoek, mooie stapels hout en/of takken, over alles is nagedacht. Uw kabouter geniet, maar vindt het ook wel een beetje gedateerd, die borders, maar kijk ook een stuk waar ze gefaseerd maaien! Mien Ruys werd beroemd in binnen- en buitenland, werkte samen met beroemde architecten en was ook bijvoorbeeld betrokken bij de openbare inrichting van het nieuw opgezette Nagele in de nieuwe Noordoostpolder.

Uw kabouter kocht een antiek boekje van Mien Ruys (1965, 2e druk) waarin zij uit den treure uitleg geeft over kleur en hoogtes van de borders, verder een dvd over en met Mien Ruys. Het was een leuk mens, vastbesloten een punt te maken. Firma Moerheim bestaat nog steeds, je kan er bloempakketten bestellen met uitleg hoe en waar te planten. Er is ook een gelauwerde erfenis van Mien in Amsterdam. U weet waar? Na een hele middag dwalen fietst uw kabouter nog een rondje Dedemsvaart alwaar te ontdekken is dat de firma Wehkamp daar ooit startte, de stof Delana daar ontwikkeld en geproduceerd werd in een zeer moderne fabriekshal, mevrouw Pathe er resideerde in de zomer, er een verprutst Rietveldhuis staat, er puissant grote villa's langs de Dedemsvaart staan van de zg. verveners, degene die geld verdiende aan de turfwinning én dat baron van Dedem de Dedemsvaart tot leven heeft geroepen. De Dedemsvaart werd voor een deel weer

gedempt, want er moest een weg neergelegd worden. Tja, de voortuitgang. Ach hoe mooi was het niet toen Baron van Dedem vanuit zijn serre thuis naar beide kanten van de Dedemvaart kon kijken en zien of zijn werk goed gebruikt werd. De vaart was er zelfs met een uitstulping voor aangepast.

Uw tuinkabouter groet u, vanuit een nog steeds warm, maar nu Amsterdam.

Nina (tuin 80)

Het mooie van het gewone

Zitten in je tuin en kijken naar wat er gebeurt, soms uren. Is dat niet saai, je kent je tuin toch al goed? Als je op spektakel zit te wachten dan kan je lang tevergeefs om je heen speuren. En als je met zo'n houding in je tuin zit heb je er gauw genoeg van, dan ervaar je het inderdaad als slaapverwekkend. Maar in de tuin gelden andere wetten dan daar buiten, lijkt wel. Niet alleen valt de tijd er bijvoorbeeld volledig weg, maar je kijkt ook met andere ogen. Je ziet opeens een bijzondere lichtval op een bloem die hem nóg mooier maakt dan hij al is, je kijkt naar een bezige bij op je vlinderstruik die net een gehakkelde Aurelia heeft weggejaagd, je ziet een spinnetje dat een vliegje aan het inpakken is, er loopt een padje door de dovenetel. Je huisduif scharrelt een beetje in je omgeving en hé, er landt een Vlaamse Gaai die meteen weer opvliegt want hij ziet je zitten. Ik probeer in mijn tuin al die gewone dingen vast te leggen met mijn camera, gewoon omdat ik het niet gewoon vind. Ik blijf die dingen namelijk bijzonder vinden, al jaren. Dat komt misschien ook omdat ik probeer voorbij het puur visuele te "kijken", besef te krijgen van de kracht die er achter zit. En dan is niks "gewoon". Maar ik kan niet ontkennen dat als er iets onverwachts gebeurt, zoals het komen aanvliegen van een zomergast als de kolibri-vlinder die aan mijn budleia komt snoepen, dat ik dan nog eens extra alert kijk en fotografeer. Misschien dat je zelfs die zeldzame gevallen nodig hebt om tot een nog dieper besef van de onwaarschijnlijke rijkdom van de natuur te komen. De tuin is voor mij al jarenlang een soort lesboek, en ik probeer de raadgevingen ervan mee te nemen in mijn leven buiten de tuin.

René (tuin 10)

